

Perspektiver på klasseledelse

Klasseledelse kan forstås i lys av perspektiver som utfyller og supplerer hverandre; struktur-, kultur- og læringsperspektivet. Samlet kan de bidra til en helhetlig og nyansert forståelse av lærerens ansvar og oppgaver som leder. God læring forutsetter god struktur og et godt læringsfellesskap. Som lærer må du være både «sjef», lagleder og læringsleder.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 07.01.2025

Strukturperspektivet

Strukturperspektivet kjennetegnes av en ledelse basert på tydelige regler. Undervisningen ledes av læreren, lærestoff formidles på en strukturert måte og læreren framstår som leder med klare forventninger til elevene. Læreren legger forholdene til rette gjennom etablerte rutiner og en klar organisering av undervisningen. Hensikten er å skape et læringsmiljø som kan motivere elevene til innsats. I strukturperspektivet er læreren sjef, og den sentrale oppgaven er å skape ro og orden ved å etablere rutiner og forutsigbarhet.

Kulturperspektivet

Kulturperspektivet er nærmere forbundet med relasjonelle og dialogiske aspekter. Kulturperspektivet kjennetegnes av en elevorientert ledelse der samspill og kommunikasjon er sentralt. Klasserommet framstår som et demokratisk læringsfellesskap der elevene blir møtt med positive forventninger. Læreren legger vekt på dialog og inspirerer elevene til å ta ansvar både for seg selv og andre. Fleksible gruppeaktiviteter bidrar til et godt læringsmiljø. Elevene anses som skapende individer som utvikler seg best ut fra sine egne forutsetninger. Undervisningen skal oppleves relevant, og elevene arbeider i eget tempo med lærestoffet. I dette perspektivet er læreren lagleder, der den viktigste oppgaven dreier seg om å bygge god klassekultur for trivsel og læring.

Læringsperspektivet

Selv om både struktur- og kulturperspektivet bidrar med sentrale forståelser av ledelse, må de suppleres med et perspektiv på fagdidaktikk og læringsarbeid. Læringsperspektivet kopler ledelse tett til undervisning og elevenes læring. Det fagdidaktiske arbeidet er i fokus, der elever og lærere går i dialog med og utvikler kunnskap gjennom å bruke ulike læringsaktiviteter og -ressurser. For å sikre at arbeidet har fokus på læring, må lærere lede arbeidet på læringsfremmende måter der fag, didaktikk og verktøy som er i spill er innvevd i ledelse.

Ledelse er integrert med læringsaktivitetene i undervisningen. Lærers valg av lærestoff, undervisningsmetoder og prioritering av aktiviteter vil påvirke læringen både hos enkeltelevne og for hele klassen. Når ledelse fungerer godt, vil også læringsarbeidet fungere. Når ledelse svikter, er fraværende eller på andre måter underminerer læringsarbeidet, er det vanskelig for elevene å konsentrere seg om læringen. Lærere må kunne håndtere mangfoldet av inntrykk og innspill, de må kunne fange det spontane og klare å skape framdrift, både i den enkelte timen og i et lengre tidsforløp. I dette perspektivet er læreren læringsleder.